

Urban, Wincenty

Rękopisy historyczne w zbiorach Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu

---

Studia Płockie 5, 274-289

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Bp Wincenty Urban

REKOPISY HISTORYCZNE W ZBIORACH BIBLIOTEKI KAPITULNEJ WE WROCŁAWIU

Rękopisy o różnej treści, zwłaszcza teologicznej, przechowywane w bibliotekach kościelnych i klasztornych, nie zostały w pełni przebadane z powodu splotu wielu współczynników, a zwłaszcza z braku chętnych pracowników, mających cierpliwość ślęczeć długimi godzinami nad tekstami rękopiśmiennymi, szczególnie średniowiecznymi. Dziś przy gonitwie technicznej współczesnego życia, a zwłaszcza niemal całkowitym zepchnięciu studiów klasycznych, greki i łaciny, na margines kulturalnych zainteresowań, chętnych adeptów jest coraz to mniej.

Bez poznawania zawartości treściowej bogatych zasobów rękopiśmiennych obraz nauki, zwłaszcza teologicznej, w polskim społeczeństwie nie będzie pełny i zbliżony do prawdy.

Informowanie o rękopisach minionej przeszłości jest konieczne dla ułatwienia poszukiwań naukowych. Mając te motywy na uwadze ze zbiorów Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu ogłoszono o tutejszych rękopisach następujące artykuły informujące:

1. Rękopisy liturgiczne Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. W: *Archiwa — Biblioteki i Muzea Kościelne* 1963, nr 6, s. 155—190.
2. Rękopisy skrypturystyczne i egzegetyczne w zbiorach Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. W: *„Archiwa — Biblioteki i Muzea Kościelne”* 1964, nr 9, s. 23—36.
3. Rękopisy prawnicze Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. W: *„Prawo Kanoniczne”* 1965, VIII, nr 1, s. 109—131.

Ogłaszano również informacje o pojedynczych rękopisach, ciekawszych dla nauki i badań, które niewątpliwie służyły pomocą chętnym badaczom i adeptom naukowym. Tego rodzaju informację spełniał artykuł pt. *Najstarszy benedykcyjnal w Bibliotece Kapitulnej we Wrocławiu*. W: *„Ruch Biblijny i Liturgiczny”* XIII, 1960, nr 3—4, s. 303—320 oraz pt. *Próba wyjaśnienia pochodzenia pontyfikału z r. 1435 przechowywanego w Bibliotece Kapitulnej we Wrocławiu*. *„Ruch Biblijny i Liturgiczny”* XIV, 1961, nr 3—4, s. 148—152.

Podobnym celom pragnie służyć artykuł obecny.

I. REKOPISY BIBLIOTEKI KAPITULNEJ O TREŚCI HISTORYCZNEJ

Nr 1. *Collectanea historica*

Łac., grec., włoski, 1561 r. 30×12 cm, k. 73, ilustr., pap.

Rękopis w czasie drugiej wojny światowej w 1045 roku zawilgocony, poplamiony, stąd też w niektórych miejscach jest nieczytelny. Ilustracje wykonane są piórkciem.

K. 1 r. Martinus. Scipio quid meruit Laurum. Martinus Benedictus C. Olympum Munus habet dispar, magnus uterq. labor.

K. 3 r. Ochiali per uedere di lontano.

K. 4 v. Balla de metallo. Ilustracja.

K. 11. Theophrastus moriens accusasse naturam dicitur, quod ceruis et cornicibus vitam diuturnam, quorum ad nihil interesset: hominibus, quorum maxime interfuisset tam exiguam vitam dedisset. Ilustracje — okret, pegaz i in.

K. 13. Francus Petrarcha Poeta laureatus. Lombardus a Serico Heremita.

K. 15. Buccanomi Scoti.

K. 17. Daty — 1562, 1567.

K. 20. Scripta Anno Domini MDLXI die VII novembris Aureus numerus non excedit numerum undevigesimum XIX.

K. 22. Ratio temporis atque Anni. De signis.

K. 23. De Cornelio Tacito historico.

K. 29. Ex Herodoto.

K. 31. Ex Thuxyde.

K. 33. Ex Pausania.

K. 36. Ex Plutarchi Paral.

K. 63. Hec cogite quacumque sunt uera, pudica, iusta, sancta, amabilia, bonae fame, si qua virtus, si qua laus disciplinae.

K. 65. Genealogia Domus Austriae.

K. 68. De Ducatu Burgundiae.

K. 69. Librum. Rysunek. Rodzaj dźwigni.

K. 2, 4, 7—10, 21, 61—62 czyste.

Oprawa: tektura obciągnięta w skórę, na grzbiecie płótno, ślady klamek-rek do zapinania, na przedniej okładce wyciętna litera „H”, rękopis został przeoprawiony w 1961 roku.

Proweniencja: brak danych.

Dawna sygnatura: L. 6.

Nr 35. Registrum litterarum Italicarum

J. włoski, 27×21 cm, 1638—1641 r., pap.

k. 249 oraz 3 karty wklejone.

Na okładce tytuł: Registrum litterarum. Od strony 3 rozpoczyna się zbiór listów „A di 9 Ottobrio 1638 in Roma”, kończy się na stronie 246 „1641 in Malta”. Zawiera listy pisane z różnych miejscowości na temat wrażeń z pobytu w nich i ich kościołach.

K. 1—2, 248—249 czyste.

Oprawa: rękopis jest oprawiony w skórę, z posiadanych dawniej rzeźmyków do zapinania zachował się jeden, przednia część oprawy jest nadszczona.

Proweniencja: Ex Bibliotheca Rmi Capituli Cathedralis Ecclesiae Wratislaviensis.

Nr 37.

J. włoski, XVI w., 1658 r., 20×26,8 cm., k. 98, pap.

K. 1. Le calunnie rintuzzate.

K. 45. A. B.

K. 47. Istruzione per il nuovo Pontefice.

K. 91. Augurio del Pontificato al Sig. Cardinal Pietro Vidone Cremonense.

K. 93. Consiglio tenuto Dall Apollo sopra la Bramata e lettione Imperiale. Nuoua al Parnasso delli 10. di Gennaio 1655.

K. 1, 46, 90, 92, 98 czyste.

Oprawa: tektura obciągnięta w skórę, trzy rzemyki do zawiązywania, czwarty częściowo urwany.

Proweniencja: Ex Bibliotheca Rmi Capituli Cathedralis Ecclesiae Wratislaviensis.

Nr 39. *Miscellanea potissimum historica.*

J. włos., niem., łac., 1571, 1593, 1598, 1624, r., 29,2×19,8 cm, s. 326 + 5 kart czystych na końcu, pap.

K. 1. Podaje „Contenta huius libri”.

3. Il Pater noster che dicono li Milanesi contra Spagnoli Discorso dell Imperio dei Pontifici che manca nell quarto libro dell historia di Messer Francesco Zuiccardini.

23. Distretto dell accordo, fatto tra il Pontefice et il Duca d-Urbino l-anno 1624.

27. *Familiae nobiliores Venetorum.*

195. Discorso sopra la pace o guerra tra cosa d-Austria et il Turco l-anno 1593.

213. *Instruptione data dell Cardinale Farnese a il mandato a Cinita Vecchia al Signior Don Giovanni d-Austria quando posso di la con l-armata l-anno 1571.*

Oprawa: tektura obciągnięta w skórę, na grzbiecie lekko uszkodzona.

Proweniencja: Ex Bibliotheca Ven. Capituli Cathedralis Ecclesiae Wratislaviensis.

Stara sygnatura L. 4.

Nr 64. *Friderici Bernardi Wernheri, Roma Gloriosa.*

Łac., niem., 1773 r., 21×17 cm., pap., ilustr.

Na karcie ochronnej napis: *Nulla dies sine linea in laboribus et vigiliis a iuventute sua usque ad senectam semper vixit. Fridericus Bernhardus Wernheri cognitum non solum Patriae, sed et exteris nomen, apud quos post triginta fere annorum itinera non hospitari, sed habitare visus est. Artes perfecti totius tempore vitae, et quae sunt mundi proemia pauper eram. Felix Husse pro memoria fecit 1773”.*

K. 1. Ilustracja „Roma caput mundi”, następnie mamy barwne rysunki rzymskich kościołów i ich opisy. Wykaz kończy się opisem i rysunkiem „Villa Ruspigliosi”.

Oprawa: tektura, brzegi i rogi skórzane.

Proweniencja: Bibliotheca Cathedralis Ecclesiae s. Joanni Wratislaviensis.

Nr 65. *Doctrinale*

Łac., XV w., 18,4×13,3 cm., k. 65, pergam.

Jako karta ochronna użyty jest pergamin biały z tekstem Pisma św. w języku łacińskim w dwóch kolumnach „mense enim verni temporis egressus est aegipto ...”

K. 1. *representatore scolaribus propono... scribere... paro doctrinale nouellis.*

Oprawa: deska i skóra, ornament tłoczony w postaci orłów, lili, roślin, oprawa naprawiona, zachowany jeden pasek do zamykania.

Proweniencja: 1. Ex Bibliotheca Neocellensi

2. *Donum des alten Herrn Ambt-Schreibers, Meyers zu Ebsdorff accepi die 19 Septemb. 1719 B. Meinsius.*

Nr 66. *Insignia et symbola diversorum magnatorum*

Łac., niem., XVII w. (1624, 1628, 1632 i in.), 10×16,2 cm, K. 189, pap., ilumin.

Rękopis zawiera różne herby kolorowe. Wymieniamy niektóre.

- K. 31. Herb z roku 1624.
- K. 32. Herb z roku 1628.
- K. 33. Sustine et abstine. Sigismundus Erasmus L. B. ab Aursperg 19 Februarii Anno 1632.
- K. 186. Herb z datą 1629 roku (Fürcht Gott und die Obrigkeit).
- K. 1, 2, 3—27, 28, 29, 30—32, 34—35, 55—62, 63—81, 82—105, 106—125, 126—144, 145—149, 150—154, 155—171, 172—184, 185—189.
- Oprawa: deska i skóra z ornamentem wzorów roślinnych.
- Proweniencja: Ex Bibliotheca Rmi Capituli Cathedralis Ecclesiae Wratislaviensis.
- Sygnatura stara: A 10.
- Nr 67. Symbola et insignia diversorum magnatorum.
- Łac., włoski, XVII w. (1616, 1617, 1620 i in.), 16,5×9,5 cm, K. 285, pap., ilumin.
- Zbiór różnych herbów.
- K. 1. Wyciśnięte — „CCNS” (Christus Crucifixus Nostra Salus).
- K. 2. Rasa tabella Liber meus est, sed idonea, pingi at nisi, qui bonus es -scribere -pingere -nemo potes. Pinge manus mentisque typum vel stemmatis: Album hoc ipso eiicitur nomine, qui Niger est.
- K. 8. Scopus vitae meae Christus (Johannes Georgius Dux Saxoniae Elector).
- K. 72. Środek wycięty. Rok 1622.
- K. 90. Wycięta część karty.
- K. 209. Honesto et Docto Iuveni Domino Casparo Clementi in perpetuum sui memoriam atque amicitiam ... Guihelmus Bucharus, Vienna, Austrius d. 9. Julii 1617.
- K. 217. Nunquam nimis, quod nunquam satis. Vive ut vivas. Mutatio dexteræ Excelsi. Haec apponebat Johannes Felberus... 13 Octobris 1623.
- Oprawa: tektura i skóra, wyciśnięty ornament w kształcie lilii, litery „CCNS”, dolna okładka ma datę — 1616.
- Proweniencja: 1. Emit hunc librum pro Impar. Ignat. Lassel a Climan Can. Cathedr. Wratisl. p. t. Archipr. in Landeshutt 18 Sept. AD. 1663.
2. Christus Crucifixus Nostra Salus. Casper Clemens Neof. Sil. Anno Christi 1616.
3. Ex Bibliotheca Rmi Capituli Cathedralis Ecclesiae Wratislaviensis.
- Nr 69. Excerpta ex variis scriptoribus
- J. grec., 1567, 1580, XVII w., 16×12 cm, k. 130, pap.
- K. 1. Eurypides.
- K. 5. Eleemosyna.
- K. 7. Socrates.
- K. 12. Definitio boni Angeli.
- K. 29. Cur nos curet et servet Deus.
- K. 38. Sententiae collectae ex Bernardo.
- K. 42. Orationes, obsecrationes et hortationes item Patrum, prophetarum, regum et virorum illustriva de sola fiducia habenda in Deo.
- K. 67. In passionem Domini Nostri Jhesu Christi Meditationes Patrum.
- K. 94. De pluviae futurae signis.
- K. 112. Fundamentum totius Reipublicae est honesta adolescentium educatio.
- K. 113. Praegnosticum Astronomicum sequentium annorum 1580—1588.
- Oprawa: pergamin zniszczony, resztki tekstu.
- Proweniencja: brak danych.

- Nr 79. Breve regnaglio del Papa del S. Collegio de Sigri Cardinali (Innocenc. XII)
Łac., włoski, 1631—1689, 1700, 16×105 cm, pap.
K. 30, 46, 57, 58, 64, 65, 66 czyste.
Oprawa: tekturowa.
Proweniencja: brak danych.
- Nr 122. Sede vacante d-Innocentio XI. Sede vacante d-Urbano VIII. Conclave del Pontificato d-Urbano VIII. Conclave del Pontificatio di Gregorio XV. Conclave di Paolo V. Conclave di Gregorio XIV. Conclave di Clemente VIII.
J. włoski, XVII w., s. 871, nlb. 6, 22,2×27,5 cm, pap.
K. 2, 122, 410, 482, 544, 600, 821, 822, 870, 871 czyste.
Oprawa: pergaminowa, rzemyki do zawiązywania, z jednej strony brak ich.
Proweniencja: brak danych.
- Nr 123. Indice di diverse Scritture antiche e moderne
Łac., włoski, XVII w., 21×15,2 cm, k. 174, pap.
Rękopis zawiera odpisy o latach od 1321 do 1625.
K. 2. Tomo primo. Conclave di Benedetto XI...
Tomo secundo. Conclave di Urbano I...
K. 81. Tomo 112. Relatione del Clarmo Ambr. Veneto... Joannis Baptistae Corcini Veneti Sacrae Rotae Decani...
Oprawa: skóra pergaminowa.
Proweniencja: Ex Bibliotheca Rmi Capituli Cathedralis Ecclesiae Wratislaviensis.
- Nr 131. Recueil des Campagnes de Brabant et de Flandres avec les Ordres de Bataille de chaque Anne depuis l-An 1702 jusques 1712.
Franc., XVIII w., 28x37 cm, k. 79, pap.
Oprawa: tektura i skóra.
Proweniencja: brak danych.
- Nr. 186. Joseph Raschke, Die Weltgeschichte Justinseines römischen Schriftstellers.
Niem., 1816 r., 36,5x25 cm, s. 466, pap.
Przekład z łaciny.
K. 1—10 czyste oraz karty ostatnie.
Oprawa: tektura, na grzbiecie i narożnikach skóra.
Proweniencja: brak danych.
- Nr 232. Breve discorso sopra il passato gouerno di Barberini vivente Urbano ottavo con alcuni auuertimenti per l-elettione del nuovo Pontefice (Innocenc. X). La mal consigliata fuga del Card. Antonio Barberino (1645).
Włoski, 1644—1655, 24x18,5 cm, k. 110, pap.
K. 1, 17, 71, 81, 110 czyste.
Oprawa: pergaminowa.
Proweniencja: brak danych.
- Nr 236. Beschreibung einer Reise von Köln über Frankfurt, Augsburg nach Venedig
Łac., niem., włosk., franc., 1687, 1734 r., 23×18 cm, k. 54, pap.
Na końcu dołączono listy z 1734 roku Redinhofena.
K. 35—37, 43—54 czyste.
Oprawa: tektura z wyciśniętymi wzorami roślinnymi.
Proweniencja: brak danych.
- Nr 249. VII Lamentationes super calamitate et exitio Germaniae ad Nobilem Generosum cum virtutis tum eruditionis laude Clariss. Virum Dominum Albertum Magnum a Maltitz et Dippoldiswaldau in Novo Castro, Dominum ac

Maecenatem, suum plurimum observandum. Scriptore a M. Matthia Latzke Anno MDXCIII.

Łac., 1593 r., 16,5×20,5 cm, k. 45, pap.

Oprawa: pergamin, ozdobne tłoczenia roślinne, geometryczne z 1593 roku.

Proweniencja: Ex Bibliotheca Rmi Capituli Ecclesiae Wratislaviensis.

Nr 291. Consignanda a Nuntio Apostolico Poloniam ituro. Regnante Gregorio P. P. XIII.

Włoski, 1574 r., 16,5×11 cm, k. 30, pap.

Oprawa: tektura i pergamin.

Proweniencja: Ex Bibliotheca Rmi Capituli Cathedralis Ecclesiae Wratislaviensis.

Nr 294. Stammbuch des Ernest Korneck

Niem., 1787—1849 r., 19×12 cm, k. 80, pap.

Oprawa: tektura i skóra, na oprawie inicjały E.F.K.

Proweniencja: Vom Buchbinder Georg Korneck.

Nr 295. Stammbuch. Angehörige der Familie Gitzler

Niem., XVIII—XIX w., 19×11,8 cm, k. 124, pap.

K. 3, 8—10, 13—21, 35, 41—50, 53—60, 62—87, 90—94, 103, 106—115, 119—

121 czyste.

Oprawa: tektura obciągnięta aksamitem.

Proweniencja: brak danych.

Nr 308. Familienbuch des Malers Leopold Benedickt Peuckert gebürtig von Weitzenrode bei Schweidnitz in Schlesien Anno 1749 den 24 Julii.

Niem., 1749 r., 13,5×10,3 cm, k. 127, pap., ilustr.

Oprawa: tektura, na grzbiecie skóra.

Proweniencja: Aus dem Nachlass des Pfarrers Schoewiese in Liebenau, gest. 17 I 1903.

Nr 335. Handbuch für den Unterricht in der Geographie. Handbuch für den Unterricht in der Geschigte in Schullehrer-Seminarien, Bürger und Höheren Töchter-Schulen

Niem., 1854—1855 r., 13,5×19,5 cm, k. 827, pap.

Praca E. Nagela z Pyskowic.

Oprawa: tekturowa, uszkodzona.

Proweniencja: brak danych.

Nr 367. Geschichte der christlichen Kirche von Christi Geburt bis zur Reformation

Niem., 1823/1824 r., 22×17 cm, k. 165, pap.

Wykłady profesora Karola Herbera opisane przez Józefa Sauera, studenta teologii.

K. 162—165 czyste.

Oprawa: tekturowa, przednia okładka zniszczona.

Proweniencja: brak danych.

Nr 376. Lesefrüchte von Joseph Sauer begonnen 4 IX 1823

Łac., grec., niem., 1823 r., 22×18 cm, k. 184, pap.

Wypisy z czytanych dzieł przez Józefa Sauera.

K. 2, 29, 51—52, 92—93, 130—131, 141, 183—184 czyste.

Oprawa: tektura, uszkodzona.

Proweniencja: Dar Józefa Sauera.

Nr 380. Sammlung von verschiedenen Auszügen. Einleitung in die Kirchengeschichte

Łac., niem., franc., 1839 r., 20×17 cm, k. 142, pap.

- K. 2. „O.A.M.D.G.". Reliquien von Möhler (Hist. pol. Blätter IV, Heft 1, 2, 3, Breslau den 28 October 1839). Einleitung in die Kirchengeschichte.
- K. 44. Zur Philosophie des Christentums 1840.
- K. 97. Aus den „Abendstunden zu St. Petersburg „von Grafen Joseph de Maistre, Breslau, November 1839.
- K. 110. Gedanken.
Oprawa: tekturowa, uszkodzona na grzbiecie.
Proweniencja: brak danych.
- Nr 404. Praemissa ex fontibus brevi narratione de vita et moribus Caroli Magni quid illius imperium disciplinis theologicis profuerit doceatur Łac., XIX w., 21×17 cm, k. 102, pap.
Oprawa: broszurowana.
Proweniencja: Geschenk des Herrn Privat Dozent Dr B. Altaner, 1924 r.
- Nr 407 ab. De Essenorum et Therapeutarum origine et doctrina Łac., grec., hebr., 1849 r., 27,7×17 cm, str. 436, pap.
Oprawa: tektura, na grzbiecie skóra.
Proweniencja: brak danych.
- Nr 443. Biographie Jean Mabillions (1632—1707)
Niem., XIX w., 34,5×21,2 cm, k. 53, pap.
Karty luźne.
- Nr 462. Manuscrite des Erzpriesters und Pfarrers Bernard Bumbke in Schalkowitz
Łac., grec., hebr., niem., polsk., 1834 r., 22,2×17,5 cm, k. 167, pap.
W zbiorze zawarte kazania w języku polskim na św. Katarzynę, św. Walentego i inn.
Oprawa: tekturowa.
Proweniencja: Prälat dr Speil, Breslau, 1932.
- Nr 463 a. Excerpta. Diarium.
Franc., łac., grec., 8 VI 1842 r., 22×25 cm, k. 92, pap.
Oprawa: tekturowa.
Proweniencja: Spadek po kanoniku Karkerze w 1932 roku.
- Nr 468. Zwei Stammbücher
Niem., 1831 r., 10x17 cm, k. 71, pap.
Oprawa: tektura i płótno, złożone wzory.
Proweniencja: Agnes Przibilla 1932 r.
- Nr 470. Stammbuch aus dem Besitz von Fräulein Udolph
Niem. franc., XIX w., 16,5x23,5 cm., k. 62, pap., ilum.
Oprawa: tektura, aksamit, złożenia, napis „Album”.
Proweniencja: Udolph.
- Nr 471. Stammbuch aus dem Besitz Fräulein Udolph
Niem., franc., angl., 1867—1878, 17x25,5 cm, k. 60, pap., ilum.
K. 2. Ilustracja i napis: „Meiner lieben Schwester”.
Oprawa: tektura, skóra, złożony napis „Album”.
Proweniencja: Udolph.
- Nr 475. Memoire sur la valeur doctrinale des encyliques et les allocutions pontificales
Franc., 1880 r., 18x22,5 cm, k. 36, pap.
Oprawa: papierowa.
Proweniencja: brak danych.
- Nr 479. Die heilige christliche katholische Kirche
Niem., 1800 r., 13x17,5 cm, k. 187, pap., ilum.

K. 4. Einleitung und Grundursachen der Folgenden Entwürfe.

Oprawa: tekturowa, na wewnętrznej okładce rysunek przedstawiający scenę Chrystusa mówiącego do św. Piotra: „Tyś jest opoka...”

Proweniencja: dar ks. Józefa Amela z Wrocławia (kaplica św. Augustyna) w 1934 r.

Nr 493. Kollegheft über Kirchengeschichte des Mittelalters und der Neuzeit bis zum 17. Jahrhundert

Niem., łac., 1854/55 r., 18×21 cm, k. 90, pap.

Oprawa: tekturowa.

Proweniencja: dar Henryka Kaintzika.

Nr 497. Geschichte der christlichen Kunst in den ersten sechs Jahrhunderten von Hasse

Niem., 1908 r., 18x2,1 cm, k. 146, pap.

Oprawa: tekturowa, nowoczesna.

Proweniencja: Else Promnitz, Breslau 8, (1937 r.)

Nr 509. Prof. Heinrich Brunner, Deutsche Reichs — und Rechtsgeschichte

Niem., 1886/87 r., 17x21 cm, k. 264, pap.

K. 2. Paul Sterling (Berlin). 1886 „Grundriss zu Vorlesungen über deutsche Rechtsgeschichte.

K. 4. W połowie strony jest naklejka z czarno-czerwoną obwódką i napisem drukowanym „Deutsche Reichs — und Rechtsgeschichte”, Prof. Brunner.

K. 12. Erste Periode. Der altdeutsche Staat.

Oprawa: tektura obciążona ozdobnym papierem, na rogach i grzbiecie skóra, na grzbiecie napis — Brunner, Deutsche Rechts-Geschichte.

Proweniencja: brak danych.

Nr 515. Collectio praelectionum historicarum et theologiarum

Niem., XIX—XX w., k. 142, pap.

K. 23—43, 46—59, 61—77, 80—96, 104—109, 112—142 czyste.

Oprawa: tektura i skóra, zniszczona.

Proweniencja: brak danych.

Nr 528. Descriptions et remarques sur le bleson

Franc., łac., 21×33 cm, s. 370—2 nlb., pap. XVII w.

Herbarz, po karcie tytułowej herb z napisem „Innocence XI”, na ostatniej karcie przedstawiony arcykapłan żydowski (Pontifex Maximus Hebraeorum Vestibus sacris indutus).

Oprawa: tekturowa.

Proweniencja: dar ks. kanonika Andrzeja Gromadzkiego 2 września 1952 roku z Wrocławia (Psie Pole).

Nr 532. Wahrhaftte und kurtze Lehr — und Lebensbeschreibung der Wieder-täufer (Hermann Rersenbrock-artium liberalium magister und rector ad s. Paul.)

Niem., XIX w., 15,7x19,5 cm, k. 90, pap.

K. 3. Vorrede.

K. 9. Von den Geschichten des 1527—1528—1529 Jahres.

K. 42. Münsterische Militär-Ordnung zur Zeit der Belagerung der Stadt.

Oprawa: tekturowa.

Proweniencja: Priesterhaus — Kapellenberg. Franciscus Georgius Westhuss vicarius ad Sanctam Serrat.

Nr 537. Novae constitutiones Regni Bohemiae ab Anno Domini 1627 de susceptione Regni haereditaria in Bohemia

Łac., 1627 r., 9,8×15,5 cm, s. 134, pap.

Oprawa: tektura obciążona w pergamin z tekstem „Romanos” — „honora patrem tuum”, w oprawie ślady tasiemek, stara sygnatura „H. 127”.

Proweniencja: Exlibris Adam von Jerin
Priesterhaus Kapellenberg.

Nr 541. Pfarrer Paul Bretschneider, Zwischen Ost — und Westeuropa — Erzählende Prosastücke des Mittelalters mit Beziehung auf Schlesien und seine Macharländer ausgewählt, übertragen und erläutert (Meualtmandorff, Kreis Münsterberg, Schlesien)

Niem., przed 1945 r., 23,6x29,2 cm, k. 572, pap.

Oprawa: nowoczesna, tekturowa, płótno, skóra na grzbiecie oraz napis: Bretschneider Hs. 1.

Proweniencja: Otrzymano z Kurii Arcybiskupiej we Wrocławiu 18 września 1953 r.

Nr 542. Pfarrer Paul Bretschneider, Schlesien in deutschen Liedern und Reimen des Mittelalters

Niem., łac., hebr., przed 1945 r., 22,1x28,3 cm, k. 344, pap.

Oprawa: nowoczesna, tektura, płótno, na grzbiecie skóra i naklejka: Bretschneider Hs. 2.

Proweniencja: Otrzymano z Kurii Arcybiskupiej we Wrocławiu 18 września 1953 roku.

Nr 544. Romanorum Pontificum brevis notitia

Łac., 1825 r., 17,5x20 cm, k. 97, pap.

K. 2. Jesus Christus Pontifex omnium, qui fuerunt, sunt et erunt, Maximus.

K. 3. Sanctus Petrus.

K.62. Programma: Vincentius Maria Ursinus Dominicanus.

K. 64. Chronologia Romanorum Pontificum series.

K. 70. Onomasticon Etymologicum vocum obscuriorum, quad in Missali, Breviario ac Martyrologio Romano continentur.

Oprawa: tekturowa.

Proweniencja: J. Rother-studiosus theol. cathol.

Priesterhaus Kapellenberg.

Nr 549. P. Buchmann, custos, 1. Silesiaca typis impressa, 2. Silesiaca manuscripta sacra ac profana, 3. Historia ecclesiastica, 4. Thesaurus resolutionum Sacrae Congregationis Concilii

Łac., niem., franc., włos., XIX w., 10x17,2 oraz 11x17,2 cm, k. 244, 235, 89, pap.

Oprawa: papierowa.

Proweniencja: brak danych.

Nr 564. Dedié a l'amitié

Niem., łac., 1799 r. 11,5x18,9 cm, k. 135, pap.

Wpisy do pamiętnika.

Oprawa: tektura obciągnięta w skórę, brzegi złożone.

Proweniencja: brak danych.

Nr 583. Varia. Einleitung zur deutschen Historie. Von Frankreich, Spanien, England. Collegium Theologicum anno 1680.

Niem., łac., franc., 1680, 1697, 1782 r., 17x21 cm, k. 370, pap.

K. 40. Praeliminaria. De philosophia in genere.

K. 49. De natura politicae.

K. 55. De specietate naturali.

K. 88. Oratoriae tractatus.

K. 184. Systema theologicum homiletice pertractatum.

Oprawa: współczesna.

Niektóre karty rękopisu uległy nadniszczeniu.

Proweniencja: brak danych.

Nr 587. Ks. Józef Umiński, Polska — Niemcy

Polski, 1935 r., 18x21,7 cm, k. 131, pap.

Dołączona jest korespondencja ze Stanisławem Kutrzebą, Prezesem Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Ks. Umiński zmarł we Wrocławiu 1 maja 1954 r.

Oprawa: nowoczesna, tektura, płótno.

Proweniencja: dar Autora.

Nr 588. Ks. Józef Umiński, Stanisław Hozjusz

Polsk., 1928 r., 19x24 cm, k. 74, pap.

Praca ta wyszła drukiem w serii „Żywoty Polaków i Polek dobrze zasłużonych Ojczyźnie”. Nr 1. Płock 1928. Wydaw. Dobra Prasa, s. 106+1 pobob. Por. Nasza Przeszość IV, 1948, s. 10; VIII, 1958, s. 319.

Oprawa: tekturowa.

Proweniencja: dar Autora.

Nr 592. Carpocratianae sectae historia ita exponatur, ut quae sit differentia inter ipsius doctrinam de omnium bonorum communitate et illam Christianorum vitae ac victus communionem, quae Apostolorum aetate floruit, intelligatur

Łac., grec., niem., 1867 r., 22,5x36 cm, k. 70, pap.

K. 58. Gütergemeinschaft der ersten Christen.

Oprawa: papierowa, zniszczona.

Proweniencja: dar ks. prof. Bertolda Altanera.

Nr 643. Paul Bretschneider. Kleine Beiträge zur mittelalterlichen Geschichte Schlesiens

Niem., łac., przed 1945 r., s. 290, pap.

Oprawa: tekturowa.

Proweniencja: Ks. Apolinary Kowalski, proboszcz ze Starczówka, przekazał w 1959 r.

Nr 773. Ks. Henryk Żochowski (Warszawa), Duszpasterstwo na Warmii za rządów biskupa Krzysztofa Andrzeja Jana Szembeka 1724—1740, maszynopis, s. 470, r. 1966.

Oprawa: kartonowa.

Proweniencja: dar Autora.

Nr 774. Ks. Józef Umiński, Arcybiskup Pełka Lis na tle swoich czasów (1232—1258). Tom 1—2, Wrocław 1952

Polsk., 1952 r., t. 1—s. 204, t. 2—s. 298.

Ekskurs 1. Uwagi o przedkanonizacyjnym kulcie św. Stanisława ze Szczepanowa, s. 35.

Ekskurs 2. Kler krajowy i religijność w Polsce przed XIII w. s. 27.

Oprawa: tektura i płótno.

Proweniencja: dar Autora.

Nr 786. O. Elizeusz, karmelita, Historia Kościoła dla szkół zawodowych. Skrypt powielany po roku 1945.

Oprawa: broszurowa.

Proweniencja: dar ks. prałata Stanisława Turkowskiego z Wrocławia w 1969 r.

Nr 788. Fragmenty tzw. skröconego Żywotu św. Jadwigi

Tłumaczenie polskie J. Wiesiołowskiego z 1969 r. Maszynopis.

Nr 789. S. Maria Stella Trzecieńska, urszulanka, Księża w Tunce po powstaniu styczniowym.

Polsk., 1937 r., s. XVI+112, pap.
 O p r a w a : tekturowa.
 P r o w e n i e n c j a : dar Autorki.

II. RĘKOPISY HISTORYCZNE Z BIBLIOTEKI PARAFIALNEJ ŚW. JAKUBA W NYSIE

Nr 5 n. Dicterie Alphonsi Regis Aragonitarum
 Łac., XV w., 15×21,5 cm, k. 141, pap.

K. 139—141 czyste.

K. 2. Antonii Panormite in Alphonsi Regis dicta aut facta memoratu digna.

O p r a w a : deska i skóra zabarwiona na kolor czerwony z tłoczonymi wzorami geometrycznymi, dwie klamry zostały oderwane, miały tłoczone lilijki z herbem wrocławskiego biskupstwa.

P r o w e n i e n c j a : 1. Na karcie ochronnej: „Liber venerabilis domini Jahannis senioris Długosch Custodis Wislicensis et Canonici Cracoviensis etc”. Następuje potem dłuższy tekst zamalowany atramentem, stąd trudno czytelny: „Hunc librum domini Johannis Długosch legauit et legat testamentaliter collegio longini alias burse Canonistarum in plathea Sancti Andree site a se fundato et erecto in cracoviensi universitate Anno domini millesimo quadringentesimo quarto”. Niżej jest pismo innej ręki „Via R. B. Felicitatem et Gloriam”. Na stronie drugiej „N. Merboth Canonici Wratislaviensis”, inna ręka dopisała „Collegii Wratislaviensis ex testamento D. S. Schleupneri”. Na karcie 135 v. podano „Nicolaus Merboth Canonicus Wratislaviensis Decretorum doctor” (Kanonik Merboth zmarł we Wrocławiu w 1501 roku).

2. Bibliotheca Parochialis

Ecclesiae s. Jacobi Nissae 1681. z. 53.

Sygnatura dawna III, 2.

Marian Zwierncan, Rękopis Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu 5 n. Opis katalogowy. „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” XVII, 1966, nr 1, s. 23—28.

Ignacy Zarębski, Humanistyczna lektura Długosza: Antonio Panormita Beccadelli (w sporze o Długosza argument nowy). „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” XVII, 1966, nr 1, s. 5—21.

Nr 29 n. Ex libris Josephi Baumann Varia Scripta

Łac., 1742 r., 15,4×19,2 cm, k. 201, pap.

K. 110—125, 153, 161—164, 166—178, 182—193, 196, 197 czyste.

Sygnatura dawna IV, 25

O p r a w a : tekturowa.

P r o w e n i e n c j a : brak danych.

Nr 80 n. Selectae historiae sacrae et Latinae ex opusculis P. H. Drexelii

Łac., XVII w., 11×16,5 cm, s. 629, pap.

O p r a w a : tektura i pergamin.

P r o w e n i e n c j a : Bibliotheca Parochialis Ecclesiae s. Jacobi Nissae.

III. RĘKOPISY HAGIOGRAFICZNE

Nr 33. Leben und Wandel Lazaril von Thormes und Beschreibung wass derselbe für unglück wider vertgkeit ausgestanden hat. Verdeutsch 1614.

Łac., włosk., niem., 1614 r., 20×27 cm, k. 144, pap.

Na wewnętrznej okładce jest naklejka z tekstem: „Sitzungsberichte d. preuss. Akademie d. Wissenschaften 1919”, s. 63:

„1614 wurde eine deutsche Uebersetzung der Lebensbeschreibung des Lazarillo de Tormes geschrieben (Nr 33); die s. ist also aelter als der erste Augsburger Druck der Ulenhartschen Uebersetzung (1617)”.

K. 3. Il Principe de Nicolao Macchiavelli al Magnifico Lorenzo di Piero de Medici. La vita di Castruccio Castracani da Lucca a Zanodi Buondelmonti et a Luigi Allmani, composta per il medesimo. Il modo che tenne il Duca Valentino per ammazari Vitellozzo, Oliuerotto da Fermo, il S. Pagolo et il Duca di Grauna, descritta per il medesimo. Iritratti delle Cose della Francia et della Alemagna, per il medesimo, muovamenti aggiuncti MDXXXVII.

Następne karty zostały wydarte.

K. 4—5 czyste.

K. 6. Leben und Wandel Lazaril von Tormes und Beschreibung wass derselbe für unglück und wider Vertigkeit ausgestanden hat.

K. 7. Vorrede.

K. 8. Lazaril fängt an sein Leben zuerzohlen und sagt wer seine Eltern gewesen sein.

K. 38. Bene ac sapienter fieri arbitrator...

K. 40. Exorditur hic Lazarus Narrationem de vita sua facitque mentionem parentum suorum; itemque primi tyrocinii in Famulatio apud Caecum quempiam acti.

K. 73 — 144 czyste.

Oprawa: tektura obciągnięta w skórę, na brzegach złocone linie, na narożnikach lilijki. Na grzbiecie napis: Liber Lazarile Tormes. Manuscripta. Dawna sygnatura L. 5.

Proweniencja: Fridericus Berghius Canonicus Vratislaviensis.

Nr 107. Vita s. Hedwigis

Łąc., 1300 r., 26×35,2 cm, k. 100, perg.

Na początku zamieszczone drzewo genealogiczne św. Jadwigi.

K. 3. Incipit vita beate Hedwigis et primo de conversatione eius in etate puerili.

K. 23 jest przecięta na połowę.

K. 95. Explicit legenda maior et minor de Sancta Hedwigi anno domini Millesimo CCC^o consummata.

Oprawa: tektura i skóra, późniejsza.

Proweniencja: Na wewnętrznej okładce jest pergaminowa naklejka z napisem 1773 r. „Auctionis lege possidet Ignatius Schneider Capellae Stae Elisabeth, Primicerius et Beneficiatus Rmi ac Illmi Capituli Ecclesiae Vratislaviensis Bibliothecarius”.

Druk.: G. A. Stenzel w „Scriptores Rerum Silesiacarum”, Breslau 1839, II, s. 1—126.

Nr 398. Legende der hl. Margaretha aus dem Altitalianischen übersetzt von R. Krause, Pfarrer in Wittichenau

Niem., 1834 r., 17,5×21,2 cm, k. 24, pap.

Oprawa: tekturowa

Proweniencja: Von dem 86. jähr. Geistl. Rat Krause, ehem. Pfarrer in Wittichenau, einem bedeutenden philolog. Talent am Jakobitage 1922 dem Diözes. Archiv durch Cand. Theol. Scholze als Geschenk übersandt.

Nr 401. Vocabularius cum variis tractatibus diversorum Sanctorum patrum in scriptis

Łąc., XV w., 22×31 cm, k. 410, pap.

K. 1. Vocabularius minor Catholicon.

K. 71. Explicit Catholicon minor collectus per rev. et devotum magistrum Otthonem fratrem conventualem in Grüssaw et conscriptus et finitus per me Pancratium Sommer sub anno nativitatibus Christi 1459, sabbatho ante dominicam Reminiscere.

K. 72—80. Liber Augustini ad matrem.

K. 80. Explicit Augustinus ad matrem.

K. 80. Augustinus de conflictu viciorum et virtutum.

K. 83. Per Laurentium Weyrach de Hirschberg deo laus.

K. 84. Bernhardus de quattuor gradibus spiritualis exercitii (Explicit... 1460).

K. 86. Bernhardus — Planetus de passione domini.

K. 89 r. Augustinus — Sermones ad patres heremitas.

K. 109. Bernhardus Unica Stella Sancte Crucis, Explicit, 1461.

K. 114. Bernhardus — Soliloquium sive contemptus mundi.

K. 116. Augustinus — De persecutione christiani.

K. 117. Hieronimus — Ad Eustochiam virginem que Bethlehem cum pluribus deo dicatis virginibus in monasterio sub istius regula observatione conclusit. (Explicit regula sanctissimi et gloriosissimi Jeronimi... 1457 in octava apostolorum Petri et Pauli in Hirschberg conscripta. Laus deo, salus reo).

K. 128. Augustinus — De fuga mulierum.

K. 129. Epistole Pauli. Epistola prima ad Romanos...

K. 158. Expliciunt epistole Pauli. Laus deo.

K. 158. Proverbia Thome episcopi Sareptensis que nactualia dicuntur.

K. 177. Regule Sareptensis; amporismi Sareptensis.

K. 178. Innocentius papa — De viliatate humane conditionis.

K. 193. Isidorus — De summo bono. Explicit... 1454 per Laurentium Weyrach pro tunc capellanum in Hirschberg.

K. 238. Exempla seu miracula bona per Pancratium Sommer conscripta sub Anno 1461.

K. 260. Hermanus — Libellus de sanctorum passionibus.

K. 324. Legenda beate Hedwigis quondam ducisse Slesie. (Incipit legenda beate Hedwigis quondam ducisse Slesie).

K. 327. Bernhardus — Meditationes vel alias eius soliloquium.

K. 333. Isidori soliloquium.

K. 340. Bernhardus — Gemma Crucitixi. Explicit 1464 in Hirschberg.

K. 341. Bernhardus — De conscientia.

K. 343. Rariora byblie.

K. 357. Lumen confessorum.

K. 410. Et sic est finis huius.

O p r a w a : deska i skóra, na wewnętrznej okładce przyklejony częściowy spis treści.

P r o w e n i e n c j a : Aus der Pfarrbibliothek in Liebenthal, im Juni 1923 dem Diözes. Archiv durch Herrn Hütter — Weyrach in Breslau gegen Revers übergeben.

Nr 442. Legende der hl. Hedwig Niem., XIX w., 23x35 cm, k. 51, pap.

Rękopis sporządzony według odpisu z 1451 roku. Oryginał był pisany przez Piotra Freytaga (geschrieben durch Petrum Freytag von Briege).

O p r a w a : tekturowa.

Proweniencja: 1. Von Herrn Fabrikbesitzer Max Pinkus in Neustadt geschenkt erhalten am 1.3.1903.

2. Alfons Nowack — Religionslehrer am 8 November 1929 dem Diözesanarchiv geschenkt.

Nr 516. Vita antiquissima sanctissimi martyris Stanislai Cracoviensis Episcopi

Łac., XV w., 22×32,5 cm, k. 108, pap.

K. 1. Prephatio in vitam Sanctissimi Stanislai Cracoviensis Episcopi incipit feliciter. Prologus in vitam beati Stanislai Martyris.

K. 85. Bulla canonisationis.

K. 107. Finis adest operis.

Oprawa: deska obciążona w skórę, wytłaczane wzory, na pierwszej okładce pozostałość napisu „Vita s. Stanislai Cracoviensis Episcopi”, na grzbiecie napis „Długosii vita s. Stanislai Episcopi”, oprawa na grzbiecie uszkodzona, brak klamer do zapinania.

Proweniencja: 1. „Cenobium Ecclesiae Schwidnicensis Vita antiquissima mss. Sanctissimi Martyris Stanislai Episcopi”.

2. „Collegii Societatis Jesu Schwidniciei Catalogo inscriptus Anno 1680”.

3. Ks. prał. Stanisław Marchewka, proboszcz w Świdnicy, przekazał poprzez Kurię Arcybiskupią we Wrocławiu ten rękopis Bibliotece Kapitułnej 23 XII 1948 r.

Druk.: Monumenta Poloniae Historica, Warszawa 1961, IV, 238—438.

Nr 517. Revelationes Sancte famule Dei nomine Mechtildis devotissime.

Łac., XV w., 22×32 cm, k. 416, pap.

Oprawa: deska, skóra, na grzbiecie tytuł „S. Mechtildis Revelationes”, brak klamer do zamykania, oprawa konserwowana w 1960 roku.

Proweniencja: 1. Collegium Societatis Jesu Schwidniciei.

2. Ks. prał. Stanisław Marchewka przekazał 23 XII

1948 r.

Nr 519. Die Dichtung nach der Vita maior s. Hedwigis verfasst von Gabriele-Dolezich

Niem., 1943 r., 24,5x31,5 cm, k. 12, pap.

Dedykacja ks. Adolfowi kardynałowi Bertramowi w 1943 r.

Oprawa: tekturowa.

Proweniencja: spadek po kardynale Adolfie Bertramie.

Nr 527. Teil einer Heiligenlegende (?)

Łac., niem., 1427 r., 18×23 cm, pergam. k. 18, nuty.

K. 1. Sancti, exultabunt, Benedictus.

K. 3. Willibrordi.

K. 4. Crisogni, Eufemie, Johannis Crisostomi.

K. 5. Explicit hic per manus Henrici de Flulenck Anno Domini MCCCCXXVII in vigilia Jacobi apostoli in Rathibor.

Luźne karty pergaminowe, resztki tekstów liturgicznych.

Oprawa: tekturowa, ochronna z 1952 roku.

Proweniencja: brak danych.

Nr 552. Seches Sonntägige Andacht zu dem heiligen Aloysius Gonzaga

Niem., 1814 r., 10,2x16,6 cm, s. 352, pap.

Oprawa: tektura obciążona w skórę z wyciśniętymi kwiatami w narożnikach i barankiem w środku.

Proweniencja: brak danych.

IV. MONASTERIOLOGIA

Nr 184. Regula specialis

Niem., łac., 1464 r., 22×32 cm, k. 84, pap.

K. 68. Explicit regula specialis... 1464.

K. 71. Cum nihil utilius humanae credo saluti quam morum novisse modum.

Oprawa: deska, skóra, dwie klamry do zapinania.

Prowieniecja: Kloster Liebenthal (Lubomierz).

Nr 185. Regula sancti Benedicti

Łac., niem., XV w. 22×32 cm, k. 453, pap.

K. 1. Usculta das ist nyneff dy gebott.

K. 3. Sequitur litera missa od officium provinciales ordinis sancti Benedicti.

K. 325. Sermo de dilectione Dei.

K. 333. Sermo de dilectione sui ipsius et proximi.

K. 370. Sermo de temptatione.

K. 375. Alius sermo de temptatione.

K. 453—459 są małe i przechowywane w kopercie, dwie karty są z tekstem i nutami, inne mają hymny i antyfony do laudesów i nieszpór.

Oprawa: deska i skóra z tłoczeniami linii geometrycznych, brak gwoździ, zachowane dwa rzemyki do zapinania, oprawa jest uszkodzona, na grzbiecie napis „Regula sancti Benedicti”. W oprawie jest użyty pergamin ochronny z częścią tekstu kanonu mszalnego: „Benedictus qui venit in nomine domini”, tekstu ewangelii „In illo tempore pastores loquebantur ad invicem transeamus in betleehem”.

Prowieniecja: Aus Liebenthal (Lubomierz) 15 lipca 1907.

Nr 187. Regula sancti Benedicti

Łac., XV w., 22×31,5 cm, k. 337, pap.

K. 1. Osculta o fili praecepta.

K. 137—138 czyste.

K. 139. Expositio vel glossa Cancellarius dictus”.

K. 337. Sit laus Deo.

Oprawa: deska i skóra, okucia narożne mosiężne, jedna zapinka, tłoczenia linii geometrycznych, na pierwszej okładce na wyklejce umieszczony drzeworyt ze sceną Salomona rozstrzygającego w sporze niewiast o dzieci.

Por. III Król. 3, 19—28.

Prowieniecja: 1. Aus Liebenthal (Lubomierz) 15 lipca 1907 r.

2. Sic dictus Bernharder fuit abbas monasterii camenci (na okładce).

Łac., XVI/XVII w., 9,7×16 cm, k. 142, pap.

K. 2. Sanctissimi ac Deoacceptissimi monachorum patris Benedicti in regulam suam prologus.

K. 6. Explicit prologus in regulam sancti Benedicti.

K. 43. Explicit Regula sanctissimi Patris nostri Benedicti Abbatis per fratrem Blasium Radomyslitam Anno a partu Virginis 1612 conscripta.

K. 43. De duplici absolute defunctorum in die Sancti Lamberti.

K. 45. Incipit Ordinatio Processionalis secundum morem Cisterciensis Ordinis.

K. 55. Statuta reformationis monasteriorum Cisterciensis Ordinis per Reverendum in Christo Patrem Dominum Edmundum a Cruce Abbatem Mona-

sterii Castellionis Doctorem et Theologum Parisiensem et ipsius Ordinis Cisterciensis Commissarium cum expresso S.D.N.D. Gregorii XIII mandato 1580 decima nona mensis Junii.

K. 94. Anno Domini 1605, die vero nona mensis Maii in Generali Capitulo apud Cisterciensium celebrato finita sunt quae sequuntur orationes.

Oprawa: tektura i płótno, przeoprawiona w 1961 r.

Proweniencja: Geschenk des Geistl. Rat Adam, 1941.

Nr 298. Regel und Leben der Brüder und Schwestern von der Penitenz oder des dritten Ordees des Seraphischen Vaters s. Francisci

Niem., 1599 r., 10x16 cm, k. 118, pap.

Oprawa: tektura pokryta pergaminem z tekstem liturgicznym, brak rzemyków do zapinania.

Proweniencja: 1. Aus Kloster Liebenthal

2. Ex libris Pauli Buchmann (1911)

Nr 299. Regel des heiligen Benedictus

Niem., 1762 r., 16,5x19 cm, k. 352, pap.

Oprawa: tektura, skóra.

Proweniencja: brak danych.

Nr 310. Incipit Tractatus Reverendi Magistri Nycolai de Jawor de tribus votis religiosorum

Łac., XV w., 21,5x30 cm, k. 24, pap.

K. 23. Nota — de presbiteribus fornicariis notoriis. Et sic est finis compendii trium substantialium ordinis religiosi. Bulla pap. Urbana VI z 4 IV 1385.

Oprawa: tekturowa.

Proweniencja: 1. Klasztor kartuzów w Buxheim (Bawaria) 2. Ex libris Praelati Dr Adolphi Franz, Gmunden, 1895. 3. Hr. Bassenheim Freiburg i Br. 1898, s. 205.

Nr 314. Livre d'heures

Niem., XIX w., 10,2x16,3 cm, k. 86, pap., ilustr.

Oprawa: skórzana ze złożonym ornamentem.

Proweniencja: Z Biblioteki Alumnatu we Wrocławiu przekazał Paweł Oppermann, rektor Alumnatu, w 1917 r.

Nr 319. Gebeth Buch und Andachten

Niem., 1784 r., 10,3x15,5 cm, k. 118, pap.

Oprawa: tektura i skóra z wyciśniętymi literami „F. R.”

Nr 343. Statuta oder Satzungen nach der Regel des heiligen Vaters Benedicti

Niem., XVII w., 16,5x20,8 cm, k. 184, pap.

Oprawa: tektura, skóra i płótno, dwie klamry do zamykania.

Proweniencja: Aus dem Kloster Liebenthal (anscheinend).

Nr 419. Sittliches Nachdenken wegen getreuer Befolgung der Regel des hl. Vaters Benedict entworfen in Dreisig Betrachtungen für zehntägige Erneuerung des Geistes zum Gebrauch geistlicher Jungfrauen des Cisterzienserordens in dem Fürstbischöflichen Stift Trebnitz

Niem., 1795 r., 18,9x23,8 cm, k. 40, pap.

Oprawa: tektura, papier, skóra, nadniszczona.

Proweniencja: Aus der Pfarrbibliothek Trebnitz 1925

Nr 503. Augustinus Sauer, De statutis secretis Ordinis Templariorum commentario

Łac., 1879 r., 21x33 cm, s. 68, pap.

Oprawa: kartonowa.

Proweniencja: brak danych.